

Beretning om Niels Andersen Leth og familie (Aalborgvej 169)

Skrevet af

Mogens Riis Lauritzen
Søvej 14, Alling
8680 Ry

Niels Andersen stammer fra Skringstrup i Skals Sogn. Han blev født o. 1809. Jeg tror, at jeg har fundet ham i kirkebogen for Skals, men skriften er svært læselig, så jeg har foreløbig stillet sagen i bero. I 1835 blev han gift med Dorthea Sophie Jacobsdatter i Pederstrup, hvor hun stammede fra.

Niels Andersen døde den 19. november 1858. I kirkebogen opføres han nu som Niels Andersen Leth. Det fremgår, at han døde ved et ulykkestilfælde. Alene det, at præsten har noteret dødsårsagen, tyder på, at der var tale om en usædvanlig begivenhed. Men derudover har præsten også noteret hans alder, nemlig at han døde 49 $\frac{3}{4}$ år gammel! Det tyder på, at det var en begivenhed, der gjorde indtryk i sognet.

Niels Andersen og Dorthea Sophie fik 7 børn. Men det har ikke været en lykkelig perlerække af små nye verdensborgere, de har modtaget.

Anders Nielsen blev født den 10. juli 1836, men har øjensynlig været svagelig, for han blev døbt i hjemmet dagen efter fødslen. Jeg ved ikke, om han levede ret længe. Kirkebogen antyder sygdom, men er lidt uklar.

Den næste er en datter, der blev født den 18. januar 1838, ligeledes døbt hjemme to dage senere. Kirkebogen er uklar, ordet "sygdom" er læseligt, men der fremgår ikke noget navn, så det må være et barn, der dør meget tidligt.

Birthe Marie Nielsen blev født den 20. april 1839 og døbt 2 måneder senere i kirken. Det må være hos hende og hendes mand, at moderen senere kommer på aftægt.

I 1842 får de et dødfødt barn. Heller ikke her oplyses noget navn, men lidt om fosterets udseende og forsøgene på at redde barnet.

Den 8. april 1844 kommer så Jacob Nielsen til verden. Han er til gengæld noget af et livsstykke, der når at få to koner og 9 børn, bliver 83 år gammel og vistnok dør rimelig velstående.

I maj 1847 får de igen et barn, en dreng, der bliver døbt Niels Nielsen. Igen er kirkebogen lidt uklar, men til gengæld taler hans gravsten et tydeligt sprog. Han døde d. 19. juli 1867, 20 år gammel.

Derudover har de fået et barn mere, som også dør tidligt.

Ud af 7 børn dør altså de 4, inden de er blevet ret gamle.

Dorthea Sophie giftede sig ikke igen efter sin mands død! Det er så usædvanligt, at præsten har noteret det i kirkebogen, da han indfører dødsfaldet den 7. november 1899: "*Dorthe Sofie Jakobsdatter. Aftægtsenke i Vraa. Hendes for 40 år siden afdøde mand var Gdr. Niels Andersen af Pederstrup. Hun var født i Pederstrup. 88 år gammel. Begravet af Berg*".

Vraa er en lille samling gårde og huse lidt uden for Pederstrup.

Hvordan hun har klaret sig efter mandens død, ved jeg ikke. I de første år fik hun hjælp af sønnen Jacob, som blev hjemme hos hende til 1870, hvor han blev 26 år gammel. Hun er da opført som aftægtskone. Jeg kan først finde hende igen ved folketællingen i 1890, hvor hun er aftægtskone hos Niels Nielsen Kallestrup, som er gift med Birthe Nielsen Kallestrup. Birthe må være Dorthea

Sophies datter. Der bor seks børn på gården, hvoraf den ældste interessant nok hedder Niels Nielsen Let. De andre hedder bare Nielsen.

Dorthea Sophies mor hed Birthe Jensdatter. Hun blev født o. 1774 og døde d. 20. februar 1838 i Pederstrup. Hun var gift med Jacob Andersen fra Hersom i Rinds Herred. Han blev født o. 1770.

Længere er jeg ikke kommet nu med denne gren af familien.

Men også her rejser sig en del spørgsmål, som det kunne være spændende at finde ud af noget mere om: Hvordan døde faderen egentlig? Hvordan var Dorthea Sophie som menneske, og hvilken slags liv har hun haft? At klare sig i 40 år som ugift enke er noget usædvanligt på den tid. Og hvordan var deres økonomi, for det var en temmelig stor ejendom, Jacob var i stand til at købe i Finderup. Da Dorthea Sophies mor døde i 1838 har præsten indført i kirkebogen, at dødsfaldet er ”anmeldt for skifteretten den 24. februar 1838”. Men det har jeg ikke undersøgt endnu.

Så familien har måske haft en rimelig god økonomi og dermed kunnet hjælpe Jacob økonomisk?

På Pederstrup Kirkegård var jeg uventet heldig. Kirken ligger på en lille bakketop lidt afsondret fra de gårde og huse, som udgør Pederstrup.

I et hjørne af kirkegården stod fem kors af jern. Inskriptionen var tydelig, og den ene var min tipoldefar, Niels Andersen Leths. Lige bagved stod Niels Nielsen Leths, en søn som døde i en ung alder.

Selvom Niels Andersen Leths kone, Dorthea Sophie Jakobsdatter døde 40 år senere end sin mand, er hendes sten ikke bevaret.

Indskriften på de to gravkors i midten sat op, som den står på korset:

MINDE OVER
NIELS ANDERSEN LETH
FØD 1808 DØD I PEDERSTRUP 19 NOVBR 1858
EFTERLADENDE SIG 7 BØRN HVORAF DE 3 ERE DØDE
SORGEN TRYKKER, HÅBET LETTER
GEN
FOR
ENING
GUD
FOR
JÆTTER

MINDE
OVER
NIELS NIELSEN LETH
FØDT 28 MAJ 1847